

**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Beraadslaging VTC nr. 43/2013 van
13 november 2013**

Betreft: Aanvraag tot machtiging van het mededelen van persoonsgegevens van leerlingen in het basis- en secundair onderwijs en studenten in het hoger onderwijs door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) en het Agentschap voor Hoger onderwijs en Studietoelagen (AHOVOS) aan de stad Gent voor het opstellen van een omgevingsanalyse.

I. ELEMENTEN VAN DE AANVRAAG

A. WETTELIJKE, DECRETALE EN REGLEMENTAIRE GRONDSLAGEN

1. De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna: "de VTC");
2. Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid de artikelen 8 en 11;
3. Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 betreffende veiligheidsconsulenten;
4. Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVP");

5. Gelet op het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "KB van 13 februari 2001");

B. VERLOOP VAN HET ONDERZOEK

6. Gelet op de aanvraag van AgODi en AHOVOS enerzijds en de stad Gent anderzijds, ontvangen per brief op 17 oktober 2013;

7. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van AgODi en AHOVOS, ontvangen op 28 januari 2011 (naar aanleiding van het dossier VTC/05/2011);

8. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van AHOVOS, ontvangen op 28 januari 2011 (naar aanleiding van het dossier VTC/05/2011);

9. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van de stad Gent, ontvangen op 22 februari 2011;

10. Gelet op de bijkomende informatie opgevraagd bij en bezorgd door AgODi, AHOVOS en de stad Gent bij diverse mails;

11. Gelet op de bespreking van het dossier op de vergadering van de VTC van 13 november 2013;

12. Beslist op 13 november 2013, na beraadslaging, als volgt:

II. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

13. Het gaat om een aanvraag voor een machtiging voor de mededeling van persoonsgegevens van leerlingen (kleuter-, lager en secundair onderwijs) en studenten door het ministerie van onderwijs en vorming aan de stad Gent. In deze aanvraag tot machtiging wordt de aanvraag en verantwoording opgesplitst voor enerzijds basis- en secundair onderwijs en anderzijds hoger onderwijs.

14. De verkregen gegevens zullen worden verwerkt en geanalyseerd door de dienst Data-Analyse & GIS¹ en de Integratiedienst (enkel basis- en secundair onderwijs) in opdracht van het stadsbestuur. De gegevens worden geaggregeerd verwerkt tot stadsbrede informatie om o.a. het onderwijsbeleid te onderbouwen (zie bijlage bij de aanvraag).

Basis- en secundair onderwijs

15. De stad Gent wil een proactief beleid voeren op gebied van onderwijs(voorziening) in basis- en secundair onderwijs. Er is een goede samenwerking tussen de departementen Opvoeding en Onderwijs en Welzijn en Bevolking van de stad. Beiden richten ze zich op onderwijs als hefboom voor opwaartse mobiliteit. Om gericht beleid te kunnen voeren is het noodzakelijk dat beslissingen worden genomen op basis van actuele en correcte informatie. Een sterke cijferanalyse is daarbij onmisbaar. Daaruit moet blijken hoe de leerlingen over het Gentse onderwijs zijn verdeeld.

16. Er is een sterke betrokkenheid van de stad Gent bij de Lokaal Overlegplatformen (LOP). Vanuit LOP-basis en LOP-secundair wordt de vinger aan de pols gehouden als het gaat over inschrijvingsrecht en andere actuele thema's in het bredere kader van gelijke onderwijskansen. Gegevens rond sociaal-economische situatie (SES), kleuterparticipatie, schoolse vordering, anderstalige nieuwkomers, ongekwalificeerde uitstroom dienen om het LOP-beleidsplan vorm te geven en uit te voeren. De LOP's hebben een decretale opdracht voor de opmaak van een omgevingsanalyse inzake ongelijke onderwijskansen binnen het werkingsgebied (decreet betreffende gelijke onderwijskansen goedgekeurd 28 juni 2002). Deze aanvraag dekt de volledige omgevingsanalyse van de LOPs niet, maar kan wel complementair zijn.

17. Op 1 september 2007 startte het Steunpunt Leerrecht- en Leerplichtbegeleiding² van de stad Gent haar opdracht om in alle secundaire scholen van de Gentse regio het integraal handelen in de aanpak van leerrecht en leerplicht te ondersteunen. Einddoel is de gekwalificeerde uitstroom van leerlingen te bevorderen. Het Steunpunt staat in voor de realisatie van de drie kerntaken (analyse, overleg en coaching) en voor de formulering van beleidsvoorstellen. Door het in kaart brengen van de problematieken van schoolse afwezigheden in het basis- en secundair onderwijs kunnen acties uitgezet worden om gekwalificeerde uitstroom van leerlingen te bevorderen.

18. Op 22 november 2010 heeft de gemeenteraad van de stad Gent volgende nota aangenomen: "Intra-Europese migratie en de stad Gent, impact visie en beleid". Daarop heeft de Stad een Permanent Overleg Comité (POC) opgericht onder leiding van de burgemeester. In het kader van dat overleg werd een POC-onderwijs opgericht

¹ Dit is een dienst binnen de Diensten van de Stadssecretaris, Strategie en Coördinatie.

² <http://www.tsteunpunt.be/bestanden.php>

dat werd aangesteld om een omgevingsanalyse op te stellen, beleidsaanbevelingen uit te schrijven en opvolging van dat actieplan te garanderen. Hiervoor is het nodig dat data volgens nationaliteit beschikbaar zijn.

19. De Integratiedienst Gent heeft na reorganisatie op 25 juli 2010 haar visietekst onderschreven. Daarin worden de rol (regie) en de opdrachten omschreven met nadruk op methodische en thematische prioriteiten waarvan de eerste dataverzameling en –analyse is. Op die wijze kan de regisseur de autoriteit afdwingen om andere diensten en organisaties daadwerkelijk te beïnvloeden. Er zal een jaarlijkse analyse gemaakt worden van de Gentse schoolpopulatie in relatie tot nationaliteit en deze gegevens zullen geaggregeerd worden verwerkt tot stadsbrede informatie om het onderwijsbeleid te onderbouwen, op te volgen en bij te sturen. De verwerking ligt in handen van twee personen die bij de Integratiedienst Gent data-analyse in hun takenpakket hebben.

20. Voor de periode 2014-2019 wordt momenteel door de stad Gent een meerjarenplanning voorbereid zoals opgedragen door een besluit van de Vlaamse Regering van 25 juni 2010 m.b.t. beleids- en beheerscyclus van gemeenten provincies en OCMW's. Hierin wordt geen onderscheid meer gemaakt in beleidsplannen van verschillende diensten, maar worden doelstellingen over de departementen heen gerealiseerd. In deze planning zijn een aantal (hoofd)strategische doelstellingen vastgelegd waarvoor data-analyse aangewezen is ze te monitoren en te bereiken.

21. De gegevens zullen niet gebruikt worden om leerlingen op te volgen. Er zal een jaarlijkse analyse gemaakt worden, maar leerlingen zullen niet over verschillende schooljaren heen gevolgd kunnen worden. De bedoeling is om algemene tendensen te kunnen duiden. Het gaat om de opmaak van geaggregeerde statistieken.

Hoger onderwijs

22. Gent is met zijn 70.000 studenten in het hoger onderwijs de grootste studentenstad in Vlaanderen. De rol en de betekenis van de studenten is niet te onderschatten. Zij beïnvloeden in grote mate de mobiliteit, het straatbeeld, de wooncultuur, het uitgaansleven, het culturele leven. Zij geven Gent de uitstraling die de stad pretendeert: stad van kennis en cultuur. Zij geven een enorme impuls aan het economische leven van de stad. Het is dan ook niet te ontkennen dat de stad Gent een grote verantwoordelijkheid heeft bij het organiseren, structureren, begeleiden van al deze stromen die studenten teweegbrengen. Dat maakt een kwalitatief hoogstaand studentenbeleid noodzakelijk. Echter, gezien de studentenpopulatie niet tot de populatie "de jure" van de stad behoort, heeft de stad geen kennis over het profiel van de student, waar hij verblijft, hoe zich verplaatst,...Nochtans wil men in verschillende beleidsdomeinen rekening houden met deze studentenpopulatie (vb. wonen, mobiliteit,...).

23. De stad Gent heeft een coördinerende, bemiddelende en sturende rol te spelen tussen de verschillende onderwijsinstellingen, de studentenpopulatie en de verschillende diensten en actoren betrokken bij de onderwijswereld en de studenten.

24. De dienst Data-Analyse & GIS heeft als taak de uitbouw van een kenniscentrum mbt omgevingsdata-indicatoren en –onderzoek, met als kerntaken het beheer van omgevingsinformatie, het ontsluiten van omgevingsdata, - metadata en –indicatoren, en het opbouwen van expertise en vertalen ervan in dienstverlening aangaande statistiek, methodologie en analyse. In het kader van haar werking, startte Data-Analyse en & GIS in 2011 in opdracht van de Burgemeester een studentenonderzoek (Besluit van college en burgemeester van 2 december 2010).

25. Een aanbeveling van dit studentenonderzoek is verder opvolging en uitbouw van de studentenmonitor. Hiertoe is een data-uitwisselingsakkoord tussen de stad Gent en het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenonderwijs en Studietoelagen waarbij jaarlijks op eenzelfde meetmoment een uniform studentenbestand wordt overgemaakt, aangewezen.

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

26. Het betreft ondermeer de gecodeerde identificatiegegevens van leerlingen en studenten en gegevens met betrekking tot hun nationaliteit en opleiding en hun gezin (zie onder B.2.1. voor een volledig overzicht van de gegevens).

27. In casu betreft het aldus een latere verwerking van gegevens die informatie bevatten omtrent een identificeerbare natuurlijke persoon. Deze gegevens kunnen dus als persoonsgegevens in de zin van artikel 1, §1, WVP, gekwalificeerd worden.

28. Aangezien deze persoonsgegevens op een geautomatiseerde wijze worden verwerkt, is de WVP van toepassing³.

29. Overeenkomstig artikel 8, eerste lid, van het e-govdecreet vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een instantie⁴ een machtiging van de VTC, tenzij de elektronische mededeling van gegevens

³ Art. 3, §1 WVP.

⁴ Het begrip 'instantie' wordt gedefinieerd in artikel 2, 10°, van het decreet als: "een instantie, vermeld in artikel 4, §1, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende openbaarheid van bestuur".

Art. 4, § 1. Dit decreet is van toepassing op de volgende instanties :

1° het Vlaams Parlement en de eraan verbonden instellingen;

2° de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest;

al onderworpen is aan een machtiging van een ander sectoraal comité, opgericht binnen de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer.

30. De persoonsgegevens worden opgevraagd bij AgODi en AHOVOS. AgODi⁵ en AHOVOS⁶ zijn intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid, behorend tot het Vlaams Ministerie van Onderwijs & Vorming. Deze zijn dus beide een instantie, vermeld in artikel 4, §1, 2°, decreet van 26 maart 2004 betreffende openbaarheid van bestuur, en vallen dus onder het toepassingsgebied van artikel 8 van het e-govdecreet.

31. De VTC is derhalve bevoegd om voorliggende machtigingsaanvraag te behandelen.

B. TEN GRONDE

B.1. FINALITEITSBEGINSEL

32. Artikel 4, §1, 1°, WVP, stelt dat iedere verwerking van persoonsgegevens eerlijk en rechtmatig moet zijn. Dit houdt in dat iedere gegevensverwerking dient te gebeuren op een transparante wijze en mits naleving van het recht. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, dienen persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en mogen zij niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdende met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden. De VTC onderzoekt hierna de verschillende aspecten van dit finaliteitsbeginsel.

3° de gemeenten en de districten;

4° de provincies;

5° de andere gemeentelijke en provinciale instellingen, met inbegrip van de verenigingen zonder winstoogmerk waarin één of meer gemeenten of de provincies minstens de helft van de stemmen in één van de beheersorganen heeft of de helft van de financiering voor haar rekening neemt;

6° de verenigingen van provincies en gemeenten, bedoeld in de wet van 22 december 1986 betreffende intercommunales, en de samenwerkingsvormen zoals geregeld in het decreet van 6 juli 2001 houdende intergemeentelijke samenwerking;

7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hierna O.C.M.W.'s te noemen, en de verenigingen, bedoeld in hoofdstuk 12 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende O.C.M.W.'s;

8° de polders, bedoeld in de wet van 3 juni 1957 betreffende polders, en de wateringeng, bedoeld in de wet van 5 juli 1956 betreffende wateringeng;

9° de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalien van de erkende erediensten;

10° alle andere instanties binnen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

⁵ Besluit van de Vlaamse Regering van 2 september 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap 'Agentschap voor Onderwijsdiensten'.

⁶ Besluit van de Vlaamse Regering van 2 september 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen".

Oorspronkelijk doeleinde van de gegevensverwerking:

33. De leerlingen-/studentengegevens worden momenteel door het ministerie van Onderwijs en Vorming voor verschillende doeleinden gebruikt. Zo is het noodzakelijk om over de leerlingengegevens te beschikken om de middelen (werkingsbudgetten en personeelsomkadering) voor de onderwijsinstellingen en begeleidende diensten te kunnen berekenen. De leerlingenaantallen bepalen ook de dotaties van de Gemeenschappen (artikel 39 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten). Daarnaast worden de leerlingengegevens gebruikt om de leerplichtcontrole te kunnen uitvoeren. De leerlingengegevens worden ook aangeleverd aan de afdeling Studietoelagen, die deze gegevens gebruiken om schooltoelagen toe te kennen en terug te vorderen. Ten slotte leveren de leerlingengegevens belangrijke beleidsinformatie, zoals schoolpopulatie, opleidingsbehoeftes en slaagkansen.

34. De wettelijke basis voor die oorspronkelijke gegevensverwerking is:

- wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving;
- wet van 29 juni 1983 betreffende leerplicht;
- artikel 39 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten;
- decreet basisonderwijs van 25 februari 1997;
- decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen;
- decreet van 8 juni 2007 betreffende studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap;
- decreet van 4 juli 2008 betreffende werkingsbudgetten in het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 wat de werkingsbudgetten betreft;
- artikel 113bis en 113ter van het decreet van 4 april 2003 betreffende herstructurering van het hoger onderwijs.

Doeleinde van de verdere verwerking:

35. De stad Gent wil op statistische wijze data verwerken die afkomstig zijn van verschillende primaire dataleveranciers: Rijksregister, Vlaamse dienst voor arbeidsbemiddeling, Kind en Gezin, Ministerie van onderwijs en vorming, Vlaams agentschap voor personen met een handicap, kadaster.... de lijst is niet limitatief en is afhankelijk van enerzijds de verwachtingen van het stadsbestuur en anderzijds van de goedkeuring en toelating door de bevoegde instanties.

36. In het voorbereidend overleg werd aangegeven dat de stad Gent niet van plan is de gegevens uit die verschillende bronnen te koppelen. Dit werd nadien per mail van 4 november 2013 bevestigd.

37. De concrete doeleinden in het kader van deze aanvraag zijn enkel de volgende:
(Indien een nieuwe onderzoeksvraag zich opdringt zal deze eerst ter goedkeuring worden voorgelegd.)

Voor het basis- en secundair onderwijs:

38. De gegevens worden verwerkt tot stadsbrede informatie om het onderwijsbeleid te onderbouwen, op te volgen en bij te sturen. Een voorbeeld hiervan is de capaciteitsproblematiek in het basisonderwijs. In zulke complexe beleidsthema's volstaat het niet om te werken met geaggregeerde gegevens.

39. Het is niet de bedoeling om een leerlingvolgsysteem op te zetten. De schoolloopbaan van een individuele leerling/student is voor de stad Gent van geen belang, wel de onderwijssituatie van een groep leerlingen/studenten in een bepaalde geografische omschrijving.

- In het kader van het POC onderwijs zal een jaarlijkse analyse van de leerlingenpopulatie volgens nationaliteit opgemaakt worden. Dit rapport⁷ dient als opvolging voor de doelstellingen die in de POC-nota onderwijs werden meegegeven. Enerzijds wil men **zicht krijgen/behouden op de positie van bepaalde groepen/nationaliteiten** en anderzijds wil men **zien of beleidsacties voor deze groepen effect hebben**.
- Het Steunpunt Leerrecht- Leerplichtbegeleiding maakt een jaarlijks rapport⁸ m.b.t. ongewettigde afwezigheden ('Die meet die weet'). In relatie tot het profiel van schoolrichtingen levert **dit informatie voor het gericht inzetten van middelen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan**.
- Zowel LOP-basisonderwijs als LOP-secundair onderwijs maken geregeld omgevingsanalyses. Deze dienen om **lokale afspraken in het gelijke onderwijskansen beleid te ondersteunen**. Timing en inhoud zijn afhankelijk van actuele thema's.⁹

⁷ Link naar het rapport d.d. februari 2013:

http://www.gent.be/docs/Departement%20bevolking%20en%20Welzijn/Integratiedienst/onderwijs/nota%20poc%20werkgroep%20onderwijs_februari%202013.pdf

⁸ Link naar het rapport d.d. mei 2013:

<http://www.google.be/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=9&ved=0CGUQFjAI&url=http%3A%2F%2Fwww.tsteunpunt.be%2Ffileviewer.php%3Ffid%3DF6UrvLa19SY%253D%26dummyIE%3D&ei=4WBBUpqfKsfY4QTs7YCQCw&usq=AFQjCNHdLk1pIosFabFDeRiB5ltNjmhzw>

⁹ Meer info is terug te vinden bij de verslagen van de algemene vergaderingen op de website www.lop.be .

Hoger Onderwijs:

40. De stad Gent heeft een coördinerende, bemiddelende en sturende rol te spelen tussen de verschillende onderwijsinstellingen, de studentenpopulatie en de verschillende diensten en actoren betrokken bij de onderwijswereld en de studenten.

- Het doel van de gegevensaanvraag is **update van de studentenmonitor**. De stad Gent wil hiermee een **duidelijk profiel opstellen van de Gentse studenten**. De studentenmonitor bevat 34 indicatoren. Deze zijn geselecteerd op basis van hun relevantie voor het lokale beleid en niet op basis van hun beschikbaarheid. De indicatoren zijn verdeeld over zeven thema's: studentenaantal, demografische indicatoren, onderwijssituatie, sociaaleconomische indicatoren, huisvesting, gelden tijdsbesteding en mobiliteit. Deze indicatoren mogen niet als individuele, losstaande indicatoren gelezen worden. Het is hun onderlinge relatie die centraal staat.¹⁰.
- Daarnaast worden de verkregen **indicatoren eveneens gepubliceerd op de website** <http://www.gent.be/gentincijfers/> . Indien er voor een gebied (Gent/wijk) minder dan 5 personen voor het kenmerk zijn, worden deze niet weergegeven.

41. Het is niet de bedoeling een leerlingvolgsysteem op te zetten, noch om de data te koppelen aan andere bestanden.

42. De VTC is van oordeel dat het doeleinde in randnummer 38 e.v. welbepaald en uitdrukkelijk omschreven is in de zin van artikel 4, §1, 2°, WVP.

43. Aangaande vereiste van verenigbaarheid met het oorspronkelijk doeleinde, wijst de VTC erop dat de geplande verwerkingen, bestaan uit latere verwerkingen van gegevens die oorspronkelijk voor andere doeleinden werden verwerkt. De rechtmatigheid van deze latere verwerkingen is aldus afhankelijk van hun verenigbaarheid met de oorspronkelijke verwerking.

44. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, mogen persoonsgegevens immers niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdende met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden.

¹⁰ Volgende link toont inhoudelijk aan wat de studentenmonitor is en de manier waarop de Stad communiceert met cijfers rond studenten <http://www.gent.be/docs/Departement%20Stafdiensten/Dienst%20Voorlichting/persmededelingen-bijlagen/Gent-stad-voor-Gentenaars-en-studenten.pdf>

Deze bepaling maakt echter wel een uitzondering voor wat statistisch en wetenschappelijk onderzoek betreft: "Onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, wordt verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden niet als onverenigbaar beschouwd;".

45. Er kan dus geoordeeld worden dat de doeleinden van de latere verwerking verenigbaar zijn met deze van de oorspronkelijke verwerking.

46. Het is anderzijds toch gepast om ook na te gaan of dit nieuwe doeleinde wel degelijk een wettelijke grond heeft.

47. Voor de wettelijke basis wordt verwezen naar:

- het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juni 2010 m.b.t. beleids- en beheerscyclus van gemeenten provincies en OCMW's;
- het besluit van de gemeenteraad van de stad Gent van 22 november 2010 houdende goedkeuring van de nota: "Intra-Europese migratie en de stad Gent, impact visie en beleid";

48. Het toekomstige doel is rechtmatig te noemen.

49. Niettemin moet wel rekening worden gehouden met de belangen van de betrokkenen. Vandaar dat de vereisten van transparantie en beveiliging een doorslaggevende rol spelen (zie onder B.3 en B.5)

B.2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

B.2.1. Aard van de gegevens

50. Overeenkomstig artikel 4, §1, 3°, WVP, moeten persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en niet overmatig zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.

51. De mededeling van de volgende gegevens van de leerlingen en studenten wordt gevraagd:

BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS	
Adresgegevens (statistische sector en postcode)	Is noodzakelijk om de leerling geografisch te kunnen plaatsen. Op basis hiervan kan de stad Gent de persoon toewijzen aan een deelgemeente, gemeente en wijk. In het basisonderwijs is er een beleid van buurtscholen, in het secundair onderwijs vervult Gent een centrumfunctie. Indien gegevens op gebiedsniveau worden gepubliceerd, en er zijn minder dan 5 personen voor het kenmerk, zal dit niet worden gepubliceerd.
Landcode	Voor leerlingen die in Vlaanderen les volgen, maar in het buitenland wonen, wordt geen adrescode, maar enkel de code van het land waar men woont opgenomen.
Geboortjaar	Dit gegeven is belangrijk om de leeftijd van de leerling te kennen. Op basis hiervan kunnen gegevens zoals schoolse achterstand en kleuterparticipatie berekend worden.
Geslacht	Er zijn belangrijke verschillen in de schoolloopbanen van jongens en meisjes, daarom is het belangrijk om over dit gegeven te beschikken.
Nationaliteit	Er zijn belangrijke verschillen in de schoolloopbanen van autochtone en allochtone leerlingen, daarom is het belangrijk om over dit gegeven te beschikken.
Schooljaar	Dit geeft aan waarop de andere gegevens betrekking hebben.
Aantal jaren schoolse vordering	Dit is een afgeleid kenmerk van andere variabelen, dat mee aangeleverd wordt, om te vermijden dat er door een afwijkende methodologie andere resultaten bekomen worden, dan deze die door het Ministerie van onderwijs en vorming verspreid worden.
Nummer van de instelling	Met dit nummer kan de leerling gelinkt worden aan de gegevens van de school waar hij les volgt, zodat deze gegevens niet individueel per leerling moeten worden doorgegeven, wat de verwerking en aanlevering van de data vereenvoudigt.
Code van de vestigingsplaats van de school (Gemeente en deelgemeente)	Deze code is noodzakelijk om de plaats waar de leerling les volgt geografisch te kunnen plaatsen. Lokale besturen zijn niet enkel geïnteresseerd in de leerlingen die in hun gemeente wonen, maar willen vaak ook een beleid voeren naar de leerlingen die in hun gemeente school lopen.
Pedagogische methode ¹¹	Dit kenmerk is niet bedoeld om het aantal leerlingen per pedagogische methode te kennen. Bepaalde kenmerken zijn echter niet van toepassing binnen bepaalde methoden en wanneer gewerkt wordt met deze kenmerken, moeten deze records afgezonderd kunnen worden.
Hoofdstructuur (kleuter, lager en secundair onderwijs en gewoon, buitengewoon en deeltijds onderwijs)	Dit is een basisindeling binnen ons onderwijssysteem, waarvan het noodzakelijk is dit te kennen om enige zinvolle uitspraak te kunnen doen met de gevraagde onderwijsgegevens.
Onderwijsvorm – voor gewoon secundair onderwijs (ASO-TSO-KSO-BSO)	De onderwijsvorm (en de veranderingen van onderwijsvorm) zijn een belangrijk kenmerk van de schoolloopbaan van leerlingen in het secundair onderwijs, en heeft een belangrijke invloed op de kansen in de samenleving.
Studiegebied	
Studierichting	

¹¹ Pedagogische methode is een didactische werkvorm waarbij kennis, vaardigheden en attitudes worden overgebracht van leerkracht naar leerling. De methode baseert zich op de pedagogische ideeën van o.m. Parkhurst (Dalton genoemd), Freinet, Steiner, Montessori, Petersen (jenaplaan genoemd) Decroly... of is uitgewerkt volgens het model van het ervaringsgericht onderwijs.

Graad (1 ^{ste} , 2 ^{de} , 3 ^{de} of 4 ^{de})	Deze gegevens geven de studievoortgang weer, wat in samenhang met de geboortedatum relevante informatie geeft over de schoolloopbaan van de leerling.
(soort) leerjaar (het leerjaar of in voorkomend geval of het gaat om een modulair of ander systeem.	
Type van Buitengewoon onderwijs	Vanuit een welzijnsperspectief is dit een zeer waardevol kenmerk, dat bijvoorbeeld informatie geeft voor de planning binnen de sector voor personen met een handicap.
Opleidingsvorm	
Anderstalige nieuwkomers (OKAN)	Het is belangrijk om hier zicht op te hebben i.h.k.v. doorstromingsgegevens en capaciteit.
Taal in het gezin is Nederlands ? (ja/nee)	Dit zijn de kenmerken van leerlingen die in de decreten over onderwijs gebruikt worden om de groepen leerlingen af te bakenen, die extra aandacht verdienen. Om die reden zijn deze groepen leerlingen ook vanuit een welzijnsperspectief belangrijk om in kaart te brengen.
Opleidingsniveau van de moeder –diploma SO, studiegetuigschrift 2 ^{de} leerjaar BSO of daarmee gelijkwaardig studiebewijs (ja/nee)	
Krijgen van een schooltoelage (ja/nee)	
Leerling woont in buurt met hoog percentage leerlingen met minstens 2 jaar schoolse vertraging op 15-jarige leeftijd (ja/nee)	
Behorend tot de trekkende bevolking (ja/nee)	
Thuisloos zijn (ja/nee)	

HOGER ONDERWIJS	
Gecodeerde ID per student	Voor het lokale bestuur is het van belang het exacte aantal studenten die aan een campus in Gent, Melle of Merelbeke les volgen, te kennen. Via een gecodeerde ID is het mogelijk om unieke aantallen te tellen. Studenten kunnen zich immers voor meerdere opleidingen aan verschillende instellingen inschrijven. Via deze ID weten we hoeveel studenten ingeschreven zijn per hogeronderwijsinstelling en voor welke opleiding hij is ingeschreven. Per academiejaar worden nieuwe gecodeerde ID's aangemaakt, zodat individuen niet traceerbaar zijn doorheen de tijd.
Adresgegevens – postcode en woonplaats.	Het lokale bestuur wenst de persoon te kunnen toewijzen aan een deelgemeente, gemeente. Meer gedetailleerde adresgegevens zijn niet nodig.
Landcode	Voor studenten die in Vlaanderen les volgen, maar in het buitenland wonen, wordt geen adrescode, maar enkel de code van het land waar men woont opgenomen. Meer gedetailleerde adresgegevens worden niet gevraagd.
Geboortjaar	Dit gegeven is belangrijk om de leeftijd van de student te kennen. Op basis hiervan kunnen gegevens zoals schoolse achterstand berekend worden.
Geslacht	Er zijn belangrijke verschillen in de schoolloopbanen van mannen en vrouwen, daarom is het belangrijk om over dit gegeven te beschikken.
Nationaliteit	Er zijn belangrijke verschillen in de schoolloopbanen van autochtone en allochtone studenten, daarom is het belangrijk om over dit gegeven te beschikken. Daarnaast geeft nationaliteit een indicatie van het aantal buitenlandse studenten die een reguliere opleiding volgen aan een Vlaamse instelling.
Generatiestudent	Het lokaal beleid wenst zicht te hebben op de instroom en uitstroom van studenten in het Gents hoger onderwijs. Met instroom wordt bedoeld de generatiestudenten- de studenten die zich voor een eerste maal inschrijven aan een instelling hoger onderwijs.
Soort contract	Het lokale beleid wenst zicht te hebben op een aantal kenmerken van de studentenpopulatie. Een student kan kiezen uit drie soorten contracten: het diploma-, credit- of examencontract. Het diplomacontract is het klassieke contract waarbij de student is ingeschreven voor een opleiding, vervolgens examens aflegt en de student de mogelijkheid heeft om een diploma te behalen. Het

	examencontract is net als diplomacontract gericht op het behalen van een diploma, de student is dus ingeschreven voor een volledige opleiding, maar het contract voorziet niet dat de student de lessen bijwoont: enkel het examen wordt afgelegd. Het creditcontract is niet gericht op het behalen van een diploma, het dient enkel om creditbewijzen te behalen voor bepaalde opleidingsonderdelen. Is belangrijk om na te gaan op welke manier studenten studeren en of dit eventueel gecombineerd wordt met andere activiteiten
Aantal opgenomen studiepunten	Voor het lokale bestuur is het van belang het exacte aantal studenten die aan een campus in Gent, Melle of Merelbeke les volgen, te kennen. Mogelijkheid om het studentenaantal uit te drukken in voltijdse equivalenten (VTE). Hierbij wordt het aantal studenten herleid naar een equivalent van 60 studiepunten. Dit gegeven is aan de opleiding gekoppeld en niet aan het individu.
Academiejaar: meetmoment 15/12/(t+1) voor het academie jaar t-(t+1) (laadmoment LA04).	Dit gegeven geeft enkel aan waarop de andere gegevens betrekking hebben. Om een correct beeld te hebben van de studentenaantallen baseert men zich best op het bestand van 15/12 op het jaar t+1. Op dat ogenblik heeft men een volledig zicht op het aantal inschrijvingen per student en niet enkel op het aantal inschrijvingen in totaal. Er zijn 4 momenten of laadoperaties per academiejaar: LA01: 31 oktober. In het kader van de publicatie 'hoger onderwijs in cijfers'. LA02: 15 maart. Dit is de deadline voor de registratie van heroriënteringen. LA03: 30 september. In het kader van de publicatie van het statistisch jaarboek. LA04: 15 december. Uiterlijk die datum moet de registratie van het vorig academiejaar zijn afgerond door de onderwijsinstellingen.
Geografisch gebied: Gent, Melle, Merelbeke	Dit gegeven geeft enkel aan waarop de anderen gegevens betrekking hebben. De lokale overheid wenst zicht te hebben op de studenten ingeschreven aan een campus van een hogeronderwijsinstelling gevestigd in Gent, Merelbeke en Melle. Vijf instellingen hoger onderwijs hebben vestiging in Gent, met name Universiteit Gent (UGent), de Hogeschool Gent (HOGent), Arteveldehogeschool (Artevelde HS), de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven (KAHO Sint-Lieven) en de Hogeschool voor Wetenschap en Kunst (W&K). Voor de gegevensaanvraag worden enkel de gegevens van de studenten die les volgen op de campussen op het Gents grondgebied en de campus te Melle en Merelbeke aangevraagd.
Status inschrijving	Een student kan zich gedurende het volledige academiejaar in- of uitschrijven. Deze variabele is belangrijk voor het tellen van het aantal studenten.
Studietoelage	Dit zijn belangrijke kenmerken van de schoolloopbaan van de studenten en geven een belangrijke indicatie van de latere kansen van de student in de samenleving.
Taalregime van de opleiding	Studietoelage geeft een beeld van de economische situatie van de student. Studietoelage is één van indicatoren in de set van "sociaaleconomische indicatoren".
Soort en traject werkstudent	Soort en traject werkstudent: geeft een beeld van de economische situatie van de student. Soort en traject werkstudent is één van indicatoren in onze set van "sociaal-economische indicatoren".
Type Opleiding	De sociaal economische indicatoren zijn van belang met betrekking tot de participatie aan en de democratisering van het hoger onderwijs.
Studiegebied	Type opleiding, taalregime van de opleiding, studiegebied en naam van de opleiding: De opleiding die de hogescholen en universiteiten aanbieden hebben allen hun eigen profiel. Het lokale beleid wenst inzicht te krijgen in de verschillende profielen die jaarlijks toetreden tot de arbeidsmarkt.
Naam van de opleiding	

Basis- en secundair onderwijs

52. De aanvragers benadrukken dat er adresgegevens worden gevraagd maar enkel tot op het niveau van statistische sector; specifiekere adresgegevens worden niet gevraagd.

53. Ook voor het basisonderwijs zal er een gecodeerde ID meegegeven worden die eerder technisch noodzakelijk is omdat de datalevering in verschillende tabellen gebeurt. Om te kunnen koppelen tussen leerlingenkenmerken (bijv. geslacht) en inschrijvingsgegevens is er een ID nodig. Andere reden zijn er niet omdat elke leerling slechts 1x ingeschreven kan zijn in het basisonderwijs. Voor het hoger onderwijs is dit anders, daar kan 1 student wel ingeschreven zijn in verschillende opleidingen.

54. Momenteel beschikt de stad Gent niet over de gevraagde data. Het is de eerste maal dat er een data-aanvraag basis- en secundair onderwijs wordt ingediend. Ad hoc werden vragen gesteld om een tabel aan te leveren met beperkte gegevens, maar nooit op een structurele basis.

55. Een aantal elementen kunnen gehaald worden uit de gegevens die jaarlijks online gezet worden, maar is niet voldoende. Voor een diepere analyse moet er ook gekeken worden naar kenmerken als nationaliteit, SES,...

Hoger Onderwijs

56. Voor het onderzoek is de stad Gent voornamelijk geïnteresseerd in het aantal fysieke studenten dat aan een hogeronderwijsinstelling met campus in Gent, Merelbeke en Melle studeert. M.a.w. het bestand dat ze vragen is verschillend van het aantal studenten voor hoger onderwijsinstellingen met vestigingsplaats Gent. Om aan de specifieke vraag te voldoen, is het noodzakelijk te beschikken over de persoonsgegevens en kan er niet gewerkt worden met door het Ministerie van Onderwijs en Vorming geaggregeerde data noch met de inschrijvingsdatabanken van de hoger onderwijsinstellingen. In het gevraagde bestand wordt er gewerkt met een het gecodeerde-ID om dubbele inschrijvingen te kunnen filteren.

57. Er worden adresgegevens gevraagd maar enkel op het niveau van de deelgemeente; specifiekere adres- en persoonsgegevens worden niet gevraagd.

58. De gegevens werden eenmalig in 2011 verstrekt door het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen. Daarvoor werd een deontologische code ondertekend door beide partijen. De huidige aanvraag betreft een structurele data-aanvraag uit de databank hoger onderwijs.

59. Het merendeel van de indicatoren kunnen worden gehaald uit de DHO- databank (studentenaantallen, in welke hogeronderwijsinstellingen in Gent, hoeveel internationale studenten, enz....).

60. Studentengegevens zijn verkrijgbaar bij de onderwijsinstellingen, maar hun registratie heeft een ander opzet dan de onderzoeksvraag (aantal inschrijvingen versus aantal fysieke studenten). Daarenboven zijn de bestanden van de onderwijsinstellingen levende bestanden en zijn zij wettelijk verplicht hun databestanden door te geven aan de Databank Hoger Onderwijs (DHO). Op vraag van de Gentse hogeronderwijsinstellingen is de gegevensaanvraag gebeurd via AHOVOS. DHO geeft aan iedere student een ID waardoor studenten ingeschreven voor verschillende opleidingen als 1 persoon geteld worden. In de bestanden van de onderwijsinstellingen is dit niet het geval. De stad Gent vraagt deze DHO – ID niet op; wel gecodeerde¹² individuele gegevens. Daarnaast kunnen via het agentschap gegevens aangevraagd worden op een vast meetmoment; de databestanden van de Gentse hogeronderwijsinstellingen betreffen levende bestanden.

61. Resultaten worden enkel gepubliceerd op geaggregeerd niveau. Indien er voor een bepaald kenmerk op geaggregeerd niveau 5 of minder personen worden geteld, zal dit niet¹³ worden weergegeven.

62. Op basis van de hierboven geanalyseerde elementen kunnen de gegevens worden beschouwd als relevant, evenredig en niet buitensporig voor het doeleinde vermeld in randnummers 35 e.v.

B.2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

63. Artikel 4, §1, 5°, WVP voorziet dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt.

64. De bewaringstermijn is voor alle onderwijsdata de periode waarin de stad Gent – Strategie & Coördinatie – Data-Analyse & GIS zijn activiteiten ontplooit, met een maximum van 3 jaar. De gevraagde bewaartermijn moet worden gezien als een doorlooptijd. De berekeningswijzen moeten jaar op jaar identiek zijn. Fouten in berekeningswijzen worden dikwijls pas achterhaald als men een evolutie van cijfers ziet en uit deze cijfers een uit het oog springend getal bemerkt. Om fouten te kunnen herstellen vraagt men een bewaartermijn van maximaal drie jaar.

65. De VTC kan akkoord gaan met deze bewaringstermijn.

¹² In de aanvraag staat "geanonimiseerde" maar dit werd rechtgezet per mail.

¹³ In de aanvraag staat per vergissing het woord "niet" niet vermeld.

B.2.3. Frequentie van de toegang duur van de machtiging

66. De toegang tot de gevraagde gegevens zou periodiek zijn.

De gegevens worden 1 keer per jaar opgevraagd, vanuit de wens enerzijds om te beschikken over de meest recente data (na consolidatie door het ministerie van onderwijs en vorming, zijnde agentschappen AGODI, AHOVOS) en anderzijds de mogelijkheid om vergelijkingen in de tijd te maken en evoluties te schetsen. Dit zonder een leerlingvolgsysteem op te zetten.

67. De VTC kan akkoord gaan met de gevraagde frequentie.

B.2.4. Duur van de machtiging

68. De toegang en het gebruik wordt voor onbepaalde duur gevraagd aangezien het de bedoeling is om op periodieke tijdstippen (jaarlijks) een studentenmonitor op te stellen.

Ook voor de andere doeleinden blijkt na navraag een onbepaalde duur gewenst:

Vanuit LOP-basis en LOP-secundair wordt de vinger aan de pols gehouden als het gaat over inschrijvingsrecht en andere actuele thema's in het bredere kader van gelijke onderwijskansen. Deze doelstelling blijft eveneens doorlopen. Ook specifiek in het capaciteits-taskforce is er een nauwe samenwerking tussen de Stad Gent en het LOP.

B.2.5. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

69. De gegevens worden enkel ter beschikking gesteld aan interne gebruikers:

- Medewerkers van DIVASS - Strategie en coördinatie – adjunct van de directie (2)
- Studentenambtenaar – adjunct van de directie (1)
- Medewerkers van Departement Onderwijs en Opvoeding – adjunct van de directie (2)
- Medewerkers van Integratiedienst – adjunct van de directie (2).

B.3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

(artikelen 4, §1, 1°, en 9 tot 15bis, WVP)

70. Artikel 9 WVP voorziet in een verplichting tot informatie van de betrokken personen van wie persoonsgegevens worden gebruikt.

71. De verantwoordelijke voor de verwerking wordt echter van de bedoelde kennisgeving vrijgesteld wanneer, met name voor statistische doeleinden of voor historisch of wetenschappelijk onderzoek of voor bevolkingsonderzoek

met het oog op de bescherming en de bevordering van de volksgezondheid, de kennisgeving aan de betrokkene onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost.

72. Artikel 28 van het KB van 13 februari 2001 bepaalt dat verantwoordelijke voor de latere verwerking van persoonsgegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden die uitsluitend gecodeerde persoonsgegevens verwerkt is vrijgesteld van de verplichting tot kennisgeving, bedoeld in artikel 9, § 2, van de wet, op voorwaarde dat de voorwaarden, bepaald in Hoofdstuk II, Afdeling II van dit besluit, worden nageleefd.

73. Deze vrijstelling neemt echter niet weg dat de VTC er zich kan van vergewissen of er passende waarborgen worden voorzien voor de bescherming van de rechten van de betrokkenen.

74. De aanvragers stellen het volgende: "Gezien het om alle leerlingen en studenten gaat, is de inspanning die geleverd moet worden om deze personen mee te delen dat hun gegevens verwerkt zullen worden door de stad Gent onevenredig en deze verplichting zou het bovendien noodzaken dat ook de naam en een niet gecodeerd adres aan de stad Gent wordt meegedeeld.

Het ministerie van onderwijs en vorming zal op haar website wel een pagina voorzien met algemene info van de persoonsgegevens waarover zij beschikken."

75. De aanvragers stellen dat de databron steeds vermeld wordt. Dat gebeurt inderdaad in de studentenmonitor.

76. De VTC vraagt dat ook de stad Gent de gegevensuitwisseling communiceert in haar rapporten en op haar website, met vermelding van deze machtiging.

B.4. EXTERNE VERWERKERS EN DIENSTENINTEGRATOR

77. De externe verwerker voor AgoDI en AHOVOS is HP-Belgacom dat de dataset klaarmaakt.

78. De stad Gent werkt niet met een externe verwerker.

79. De VTC herinnert er aan dat ingeval van onderaanneming, de privacywet aan iedere verantwoordelijke voor de verwerking oplegt om zijn relatie met externe verwerker te omkaderen met een overeenkomst die voldoet aan de voorschriften van artikel 16, §1, WVP.

B.5. BEVEILIGING

80. De VTC wijst de verantwoordelijke voor de verwerking op de verplichtingen van artikel 16 WVP en op de richtsnoeren informatieveiligheid¹⁴.

81. De gegevensstroom zal gebeuren via een secured ftp server.

B.5.1. Op het niveau van de aanvrager

82. De stad Gent heeft een informatieveiligheidsconsulent. Deze is aanvaard door de VTC.

83. Uit de beraadslaging van het sectoraal comité voor het Rijksregister nr. RR 43/2008, waarnaar verwezen wordt in het evaluatieformulier van de beveiliging van het informatiesysteem voor de bescherming van persoonsgegevens, blijkt dat de stad Gent over een veiligheidsbeleid beschikt, evenals over een plan in toepassing ervan¹⁵.

B.5.2. Op het niveau van de instantie die de gegevens zal doorgeven

84. De veiligheidsconsulent van het Beleidsdomein Onderwijs en Vorming en is gekend bij het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid en bij de VTC. Uit de vroeger reeds meegedeelde stukken blijkt dat er voor het beleidsdomein een veiligheidsplan en een veiligheidsbeleid is.

¹⁴ http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/richtsnoeren_informatiebeveiliging_0.pdf

¹⁵ Zie ook beraadslaging VTC/07/2011.

IV. BESLUIT

85. De VTC machtigt AgOdi en AHOVOS om de persoonsgegevens mee te delen aan de stad Gent voor het doeleinde vermeld in randnummer 35 e.v., onder de voorwaarden vermeld in deze machtiging.

86. De VTC bepaalt dat de stad Gent tegen eind december 2013 zorgt voor meer transparantie conform randnummer 76.

De Voorzitter,
Willem Debeuckelaere